

Ligi kolmkümmend aastat tagasi lõhutud mälestusmärk taastati vanade tükkide järgi.

Kalev Lilleorg

Kunda saab tagasi Vabadussõda meenutava ausamba

Võidupühal avatakse Kundas Männiku kalmistu lähedal 1960. aastal lõhutud Vabadussõda meenutava betoonist ausamba koopia, mille tegemisel kasutati kohalikku tsementi ja killustikku.

Kohapealt leitud tükkide ja vanade fotode järgi tegi taastatud samba projekti Rakvere Linnaholduse OÜ. Selle juhataja Jüri Eljas ütles, et säilinud oli vaid rist ja paar posti, mis uue samba juurde samuti välja pannakse. „Erinevus vanaga on vaid see, et ketti hoidvad postid panime otsapidi maa sisse, enne olid need pinnase peale istutatud,“ ütles Eljas.

Monument valati AS-is Be-toonelement. Projekt valmis juba möödunud sügisel, paigale pandi see läinud nädalal.

Kunda linnapea Anne Tasuja ütles, et taastatud mälestus-samba avamisega tahetakse tähistada nii võidupüha kui ka Kunda linna 60. aasta juubelit. Pidulik avamine leiab aset 23. juunil kell 19. Pool tundi varem esineb samas piirivalveorkester. Samba avamisel osalevad piirivalve ja kaitseliidu liikmed pidulikus rivistuses. Sõna võtavad Anne Tasuja ja Lääne-Viru maavanem Marko Pomerants.

Mälestab mitmest rahvusest vabadusvõitlejaid

Mälestusmärk püstitati 15. juulil 1923. aastal Eesti vabaduse eest võidelnud vene valgekaartlaste auks, kes surid tüüfusesse Kunda haiglas.

Vabadussõja lõpul toodi Venemaalt Eestisse kiiresti leviva tüüfuse vastu võitlemiseks kolm diviisi. 1920. aasta 5. jaanuaril jõudis lentsalk Valgast Kundas-

se, kus avati 500 voodikohaga nakkushaigla. Haiglas raviti nii Eesti rahvaväelasi kui ka Loo-dearmee vene valgekaartlasi.

Surnute matmiseks annetas Kunda mõisa omanik Girard de Soucanton sõjaväele Kunda surnuaia kõrval asuvale mäerinnatisele matmiskoha, kuhu maeti 26 taudiohvrit. Üldsurnuaiale matsid aga omaksed kuus Vabadussõjas langenud kundalast.

Nende mälestuseks püstitati sõjaväe surnuaiale mälestusmärk. See oli madalal neljakan-dilisel tsementalusel seisev looduslik kivi, mille tipus oli suur valge betoonrist. Kivile oli kinnitatud kirjadega marmortahvel. Mälestusmärgi ümber toetus tsementpostidele raudkett.

Kunda mälestusmärk elas üle kõik suuremad hävituskam-paaniad, kuid lõpuks jäi see kellelegi jalgu 1960-ndate aastate alguses.

Aarne Mäe